

2009-11-25

Dnr 4441/2009

Saknr 6530

Tillsynsavdelningen
Enheten för kötttillsyn
Wolfgang Heger

Findus Sverige AB
Billesholmsvägen 4
267 81 Bjuv

Övervägande

Bakgrund

Findus framställer en serie produkter som marknadsförs med begreppet ”Allemansrätter”. På Findus hemsida anges bl.a. ”Allemansrätter – mat som alla kan äta. Varken gluten, ägg-, mjölk- eller sojaprotein.” Av produkternas etiketter framgår att de nämnda allergenerna inte är med i ingrediensförteckningen för produkterna.

Findus ”Allemansrätter” är inte märkta som livsmedel för särskilda näringsändamål och de är inte heller anmälda till Livsmedelsverket som livsmedel för särskilda näringsändamål enligt 12 § SLVFS 2000:14 (H 371) trots att de kan uppfattas så och bevisligen vid flera tillfällen medvetet har serverats i skolkök till allergiska personer.

Lagstöd

Enligt 5 § i LIVFS 2004:27, Livsmedelsverkets föreskrifter om märkning och presentation av livsmedel, får märkningen och dess närmare utformning inte vara sådan att den på ett avgörande sätt skulle kunna vilseleda köparen, särskilt om vad som är utmärkande för livsmedlet och i synnerhet dess beskaffenhet, identitet, egenskaper, sammansättning, kvantitet, hållbarhet, ursprung eller härkomst samt tillverknings- eller produktionsmetod.

Enligt 1 § samma författning omfattar dessa föreskrifter märkning och presentation av livsmedel som är avsedda att som sådana saluhållas till enskilda konsumenter och till storhushåll.

Föreskrifterna omfattar även märkning av varor som är avsedda för livsmedelsindustri och parti- eller detaljhandel och som inte är färdigförpackade för att saluhållas till enskilda konsumenter.

Livsmedel får, under förutsättning att konsumenten inte vilseleds, även märkas med andra uppgifter än de föreskrivna. Märks livsmedel frivilligt bör uppgiften anges på samma sätt som de föreskrivs i de tillämpliga bestämmelserna för att inte anses vara vilseledande.

Vidare finns Livsmedelsindustrins och dagligvaruhandelns branschriktlinjer för märkning av allergener. Av dessa framgår att märkning med uttrycket ”kan innehålla spår av” under vissa förhållanden kan vara acceptabel.

2009-11-25

Dnr 4441/2009
Saknr 6530

Slutligen finns regler för livsmedel för särskilda näringsändamål, t ex glutenfria och laktosfria livsmedel. För att få märka en produkt med t ex "glutenfri" krävs att ett antal krav är uppfyllda (se Livsmedelsverkets föreskrift SLVFS 2000:14) samt att företaget anmäler sin/sina produkter härför till Livsmedelsverket.

Sammanfattningsvis innebär märkningslagstiftningen att förekomst av allergener, såsom en ingrediens eller i form av "spår av", alltid skall märkas. De företag som framställer produkter som utgör livsmedel avsedda för personer med allergi och överkänslighet, t ex en glutenfri produkt, har reglerna för livsmedel för särskilda näringsändamål att efterleva. Några andra varianter på märkning av förekomst/eventuell förekomst av allergener erkänner vare sig lagstiftaren eller livsmedelsbranschen.

Av artikel 54 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 framgår att om kontrollmyndigheten konstaterar bristande efterlevnad skall den vidta åtgärder för att se till att företagaren avhjälp situationen. När kontrollmyndigheten beslutar vilken åtgärd som skall vidtas skall den ta hänsyn till den bristande efterlevnads art och om företagaren tidigare visat prov på bristande efterlevnad. Om rättelse inte uppnås kan Livsmedelsverket vidare bl.a. meddela föreläggande för att lagen ska efterlevas, vilket framgår av 22 § livsmedelslagen (2006:804). Ett föreläggande kan förenas med vite enligt 23 § livsmedelslagen.

Bedömning

Att ange att det *inte ingår gluten, ägg-, mjölk- eller sojaprotein i receptet* måste för många konsumenter antas betyda att produkterna *inte innehåller dessa allergener*. Detta skulle vara samma sak som att produkterna är fria från dessa allergener. En sådan märkning, som i detta fall inte innebär att produkterna faktiskt är fria från de ämnen som märkningen "Allemansrätt" innebär, kan i detta fall utgöra en konkret risk för allergiker och även i övrigt riskera att vilseleda köpare och konsumenter.

Märkning som kan anses riskera att vilseleda köpare och/eller konsumenter är inte tillåten enligt lagstiftningen. Att märkningen därför skall ändras utan dröjsmål är angeläget eftersom det annars kan innebära oacceptabla risker för människors hälsa. Ur livsmedelssäkerhetssynpunkt är det därför mycket viktigt att livsmedelsföretagaren i sina rutiner förmår säkerställa ett förfarande som garanterar att märkningen inte riskerar att vilseleda inköpare och/eller konsument.

Livsmedelsverket överväger därför, mot bakgrund av det ovan anförda, att förelägga Findus i Sverige AB anläggning 206 i Bjuv att vidta erforderlig

2009-11-25

Dnr 4441/2009
Saknr 6530

rättelse i syfte att säkerställa att all märkning som riskerar att vilseleda ändras utan dröjsmål. Föreläggandet kan komma att förenas med vite.

Ni har möjlighet att skriftligen yttra Er över innehållet i denna skrivelse. Sådant yttrande skall ha inkommit till Livsmedelsverket **senast den 11 december 2009**. Därefter kan ärendet komma att avgöras även om Ni inte har inkommit med yttrande.

Mona-Lisa Dahlbom Wiedel
Regionchef

Bilaga

Delgivningserkännande

För kännedom

Officiell veterinär Marie Riex